

ПОШИРЕННЯ ГЕЛЬМІНТОЗІВ СВИНЕЙ У ГОСПОДАРСТВАХ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

О.С. Панасенко, к.вет.н., в.о.доцента Сумський національний аграрний університет

Ю.В. Негреба, ст. викладач Сумський національний аграрний університет

Анотація: Встановлено, що найбільш поширеними паразитозами свиней в господарствах Сумської області є аскароз, езофагостомоз, трихуроз та стронгілоїдоз.

Ключові слова: свині, аскароз, езофагостомоз, трихуроз, стронгілоїдоз, копроовоскопія, інтенсивність інвазії, екстенсивність інвазії.

Постановка проблеми. Серед причин, що стримують розвиток свинарства є інвазійні хвороби, які набули широкого розповсюдження і завдають значних економічних збитків.

За літературними даними відомо, що шлунково - кишкові паразитози широко поширені у всьому світі, але в зв'язку з постійними змінами технології утримання та змінами природно- кліматичних умов виникає необхідність щорічного вивчення епізоотичної ситуації гельмінтозів в тих чи інших зонах країни і господарствах різної форми власності.

Перерозподіл поголів'я та збільшення кількості приватних підсобних господарств призвело до погіршення ситуації відносно інвазійних захворювань. Власники господарств не завжди дотримуються встановлених ветеринарно – санітарних норм утримання тварин, виробництва продукції, знезараження відходів, тощо. За таких умов нерідко загальні та спеціальні заходи проводяться в недостатньому обсязі, або порушується термін їх виконання.

Зв'язок проблеми із важливими науковими чи практичними завданнями. Дані дослідження були складовою частиною Міждержавної науково – технічної програми «Удосконалити існуючі і розробити нові методи і технології діагностики інвазійних хвороб, лікування тварин і профілактики для отримання продукції і сировини тваринного походження високої санітарної якості та збереження екологічної безпеки» (2010 – 2015 рр.) № державної реєстрації 0110U007847.

Аналіз досліджень та публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Свинарство – це основна галузь сільськогосподарського виробництва, яка забезпечує людей цінними продуктами харчування. За статистичними даними у світі виробляється понад 220 млн. тон м'яса, з яких близько 41% припадає на свинину [4]. Цінні господарські ознаки свиней – висока відтворна здатність, скороспілість та оплата корму,

високий забійний вихід і енергетичність продуктів забою – гарантують їх перевагу у виробництві м'яса.

Порівняно з іншими видами тварин свині при забої характеризуються вищим процентом виходу продукції. За ефективністю використання корму на одиницю продукції свині мають перевагу над іншими видами сільськогосподарських тварин, поступаючись лише бройлерам. Отже, не випадково, що свиней розводять і їхнє м'ясо споживають як цінний продукт майже у всіх регіонах світу [2].

З урахуванням вищевикладеного метою нашої роботи було з'ясування епізоотичної ситуації гельмінтозів тварин у свинарських господарствах які функціонують на території Сумської області.

Матеріал та методи досліджень. Дослідження проводили господарстві ПСП «Родючість» Сумського району, СТОВ «Вікторія» Краснопільського району та в господарстві ДГАФ «Косівщинська» Сумського району. Матеріалом для дослідження були проби фекалії від тварин різних вікових груп (свині 2 – 4 та 4 - 6 місяців і свиноматки).

Копроовоскопічні дослідження проводили за методом Котельникова - Хренова в умовах лабораторії кафедри епізоотології та паразитології факультету ветеринарної медицини Сумського НАУ.

Результати досліджень. За даними копроовоскопічних досліджень методом Котельникова- Хренова проб фекалій свиней різних вікових категорій було виявлено наступних гельмінтів шлунково- кишкового тракту: *Ascaris suum* (Goeze, 1782), *Oesophagostomum dentatum* (Rudolphi, 1803; Molin, 1861); *Trichuris suis* (Schrank, 1788).

ПСП «Родючість» практикує стаціонарне утримання свиней, в даному господарстві здійснюються всі етапи виробництва свинини, від опоросу до відгодівлі та забою.

При копроовоскопічному дослідженні встановлено, що езофагостомами в даному господарстві уражено 42,4, аскаридами – 26,0, трихурисами- 15,3, стронгілоїдесами – 20,9 % тварин.

Максимально уражені як езофагостомами (EI =87,5%), так і аскаридами (EI=32,5%) були свиноматки та поросята 4-6 місячного віку, екстенсивність інвазії становила, відповідно, 49,2 % та 31,9%. У поросят 2- 4 місячного віку показник езофагостомозної інвазії на перевищував 8,8%, а аскарозної 16,2%. Стронгілоїдоз реєстрували у всіх вікових груп свиней даного господарства, екстенсивність інвазії у свиноматок досягала 30%, у поросят 2- 4 місячного віку 23,5%, у свиней на відгодівлі 13,0%. Максимальний показник трихурозної інвазії спостерігали у свиней 4- 6 місяців- 24,6 %.

В господарстві СТОВ «Вікторія» із 92 тварин, досліджених копроовоскопічно, езофагостомами уражено в середньому 37,8 %, аскарисами – 37,3 %, трихурисами - 11,9 % та у 3,0% свиней реєстрували стронгілоїдоз.

Було відстежено ураженість тварин у межах кожної вікової групи. Поросята 2-4 місяців уражені аскарисами на 55,0 %, трихурисами на 12,8 %, езофагостомами - на 12,8 % та стронгілоїдесами на 5,5 %. У поросят 4 – 6 місячного віку спостерігалось найбільше ураження аскарисами та езофагостомами, ЕІ відповідно становила 34,5 % та 27,6 %. Трихурисами свині в цьому віці були уражені на 19,3 %.

Екстенсивність трихурозної та аскарозної інвазії у тварин більш старшого віку знижувалася, і становила, відповідно, 2,7 % та 27,0 %, тоді коли езофагостомами було уражено 66,2 % тварин.

В результаті досліджень в господарстві ДГАФ «Косівщинська» виявлено, що свиноматки максимально уражені езофагостомами (ЕІ = 62,5 %). У свиней 2 - 4 та 4 - 6 місячного віку езофагостомозна інвазія була значно меншою, і становила, відповідно 12,5 % та 8,3 %. Свині на відгодівлі та свиноматки були уражені аскарисами на 41,7 %, у поросят 2 - 4 місяців аскароз виявляли у 31,2 % тварин. Яйця трихурисів виявляли у свиней всіх вікових груп, найбільша екстенсивність інвазії реєструвалася у поросят 2 - 4 місячного віку – 34,4 %, у тварин 4 - 6 місяців трихурозна інвазія спостерігалася в 25,0 %, а у свиноматок – 4,2%.

. Бібліографія

1. Балим Ю., Головачов В., Темний М. та ін. Профілактика окремих паразитоценозів у свинарстві // Ветеринарна медицина України. - 2006. – №2. -С.15-17.
2. Горохов В.В. Мониторинг паразитозов, нерешенные проблемы // Тр. Всерос. ин-та гельминтологии. - М., 2003. - Т. 39. - С.72-77.
3. Приходько Ю. О. Розповсюдження гельмінтозів свиней в господарствах з колективною формою власності // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини: Зб. наук. праць / Харків. зоовет. ін-т. – Х., 2001. – Вип. 8 (32), ч. 2.: Вет. науки. – С. 285–287.
4. Стибель В.В. До питання епізоотології асоціативних інвазій свиней у господарствах Закарпатської області // Матер. міжн. наук.-практ. конф. – Одеса, 2004. – ч. 1. – С. 146-151.

Аннотація: Установлено, що найбільш розпространеними паразитами свиней в господарствах Сумської області являється аскароз, езофагостомоз и стронгілоїдоз. Ключевые

слова: свиньи, аскароз, эзофагостомоз, стронгилоидоз, балантидиоз, копроовоскопия, интенсивность инвазии, экстенсивность инвазии.

Summary: There were investigated that the most common parasitosis swine farms in the Sumy region is askarosis, ezofahostomosis, stronhiloyidosis and balantydiosis. Indicators exstensiveness of helmintosis and balantydiosis invasions are significantly higher in the private sector. However, the intensity of askarosis and ezofahostomosis invasion was higher in the collective farm type.

Key words: pigs, askarosis, ezophagostomosis, strongyloidosis, coproovoscopic investigations, intensity of invasion, extensiveness of invasions.